

PROCEDURA

Zestaw efektów uczenia się wymaganych w odniesieniu do osób realizujących zadania w ramach systemu zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK)

Procedura dotyczy: osób zaangażowanych w realizację zadań związanych z zewnętrznym zapewnieniem jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych. W rozumieniu przepisów ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz.U. z 2024, poz.1606) (dalej: ustawa o ZSK) zewnętrzne zapewnianie jakości oznacza proces monitorowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości Instytucji Certyfikującej i spełniania przez Instytucję Certyfikującą wymagań określonych w art. 41 ust. 2 i 3 ustawy o ZSK oraz ewaluację procesów walidacji i certyfikowania i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości.

Adresaci procedury:

- **Podmiot Zewnętrznego Zapewniania Jakości (PZZJ)** - instytucja wpisana na listę podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości, której MW powierzył funkcję zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikującej dla danej kwalifikacji, a także Instytut Badań Edukacyjnych Państwowy Instytut Badawczy (IBE PIB, dalej: IBE), będący PZZJ-otem dla kwalifikacji sektorowych, za których certyfikowanie odpowiedzialne są branżowe centra umiejętności (BCU);
- **Minister Właściwy (MW)** - minister odpowiedzialny za funkcjonowanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w danym dziale administracji rządowej.

Cel procedury:

- zapewnienie wysokiej jakości kadry realizującej zadania zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK;
- ujednolicenie standardu wymagań dla kadry wykonującej zadania z zakresu zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK;
- budowanie zasobów kadrowych dla realizacji zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK;
- opracowanie planu rozwoju zawodowego osób realizujących zadania zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK.

Zakres kompetencji w odniesieniu do osób zapewniających jakość systemu zewnętrznego zapewniania jakości

Osoba posiadająca kompetencje do prowadzenia działań z zakresu **zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji w ZSK** jest przygotowana

do przeprowadzenia procesu monitorowania i ewaluacji, w szczególności przygotowuje koncepcję monitorowania i badania ewaluacyjnego kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK, w tym: precyzuje zakres i cele monitorowania i ewaluacji, dobiera odpowiednie kryteria, formułuje pytania badawcze/ewaluacyjne, dobiera adekwatne metody badawcze (zbierania danych), tworzy narzędzia badawcze oraz identyfikuje ryzyka dla przebiegu badania i planuje działania, które je zminimalizują lub zniwelują skutki wystąpienia.

Ponadto analizuje i opisuje wyniki monitoringu i ewaluacji oraz interpretuje zebrane dane w odniesieniu do przyjętych kryteriów. Formułuje wnioski i rekomendacje oraz klarownie prezentuje wyniki monitoringu i ewaluacji w sposób dostosowany do specyfiki poszczególnych grup odbiorców.

Na wszystkich etapach prowadzenia monitoringu i ewaluacji stosuje się do standardów ewaluacji i zasad etycznych. Identyfikuje, analizuje i uwzględnia czynniki mające wpływ na jakość monitoringu i ewaluacji. Podejmowane działania realizuje we współpracy z interesariuszami monitoringu i ewaluacji.

Osoba odpowiedzialna za zewnętrzne zapewnienie jakości może zdobyć wiedzę z zakresu monitoringu i ewaluacji poprzez uczestnictwo w studiach i/lub szkoleniach prowadzonych na uczelniach na kierunkach: socjologia, antropologia, ekonomia, zarządzanie, psychologia, pedagogika, polityka społeczna, geografia społeczno-ekonomiczna oraz innych, w ramach których nabywane są kompetencje związane z prowadzeniem badań społecznych przy wykorzystaniu metod ilościowych i jakościowych.

Osoba odpowiedzialna za zewnętrzne zapewnienie jakości może zdobyć umiejętności z zakresu monitoringu i ewaluacji, we wszystkich trzech sektorach: publicznym, prywatnym i pozarządowym (NGO), może też prowadzić własną działalność gospodarczą i działać jako niezależny/a badacz/ka, realizując zlecenia różnych podmiotów.

Zestaw efektów uczenia się wymaganych w odniesieniu do osób realizujących zadania w ramach systemu zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

Efekty uczenia się wraz z kryteriami weryfikacji:

1. Charakteryzuje zagadnienia dotyczące zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

1.1. Omawia pojęcie ewaluacji w kontekście procesu zapewniania jakości, w tym jej cele, rodzaje i funkcje

1.2. Omawia pojęcie monitoringu jako element procesu zapewniania jakości, w tym jego cele, rodzaje i funkcje

1.3. Omawia różnice pomiędzy ewaluacją a monitoringiem, audytem, kontrolą zarządczą

1.4. Omawia generacje ewaluacji

1.5. Analizuje podstawy prawne ZSK w kontekście zewnętrznego zapewniania jakości dla kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych

1.6. Omawia założenia zapewniania jakości kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

2. Przygotowuje koncepcję zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

2.1. Identyfikuje logikę monitoringu i ewaluacji (np. model logiczny zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK), wymagania wynikające z ustawy o ZSK)

2.2. Określa interesariuszy i ich potrzeby informacyjne dotyczące zewnętrznego zapewniania jakości

2.3. Dobiera podejście monitoringowe i ewaluacyjne do potrzeb informacyjnych odbiorców wyników monitoringu i ewaluacji, w szczególności Ministrów Właściwych i Instytucji Certyfikujących

2.4. Operacjonalizuje cele monitoringu i ewaluacji zgodnie z wymaganiami ustawy o ZSK

2.5. Dobiera kryteria ewaluacyjne i wskaźniki monitoringu adekwatnie do zadań wykonywanych w ramach działania systemu monitoringu i ewaluacji ZSK

2.6. Określa niezbędne zasoby do przeprowadzenia badania (np. finansowe, czasowe, kadrowe, organizacyjne, techniczne, informacyjne)

2.7. Identyfikuje ryzyka mające wpływ na realizację monitoringu i ewaluacji oraz proponuje rozwiązania minimalizujące je

2.8. Przygotowuje raport metodyczny zawierający conceptualizację i metodykę zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

3. Wykonuje działania badawcze związane z zewnętrznym zapewnianiem jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

3.1. Stosuje metody badania dokumentów i danych zastanych

3.2. Stosuje metody jakościowe (IDI, FGI, obserwacja, panel ekspertów, studium przypadku, metody aktywne)

3.3. Stosuje metody sondażowe (ankieta audytoryjna, PAPI, CATI, CAWI, CAPI)

3.4. Stosuje triangulację w badaniach ewaluacyjnych

3.5. Dobiera i uzasadnia dobór źródeł danych, prób badawczych oraz metod badawczych

3.6. Konstruuje narzędzia badawcze (dyspozycje do analizy dokumentacji, scenariusze różnych rodzajów wywiadu, arkusz obserwacji, kwestionariusze ankiety/wywiadu)

3.7. Przeprowadza pilotaż narzędzi badawczych i wykorzystuje wyniki pilotażu do wprowadzenia potrzebnych zmian w koncepcji badania

4. Wykonuje działania analityczne i syntetyczne związane z zewnętrznym zapewnianiem jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

4.1. Koduje dane jakościowe i ilościowe

4.2. Stosuje metody analizy jakościowej

4.3. Stosuje metody analizy statystycznej

4.4. Wykorzystuje programy komputerowe do prowadzenia analiz jakościowych i ilościowych

4.5. Ocenia trafność i rzetelność oraz porównuje różne typy danych monitoringowych i ewaluacyjnych

4.6. Interpretuje wyniki badań, wnioskuje i formułuje rekomendacje

4.7. Wykorzystuje różne typy i struktury raportów z monitoringu i ewaluacji

4.8. Komunikuje wyniki monitoringu i ewaluacji w sposób dostosowany do odbiorców

4.9. Objaśnia możliwości wykorzystania wyników monitoringu i ewaluacji

5. Dbą o standardy jakości i stosuje się do zasad etyki badań podczas wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

5.1. Dobiera sposoby radzenia sobie z trudnymi, nieprzewidywalnymi, niestandardowymi sytuacjami

5.2. Rozwiązuje problemy etyczne w monitoringu i badaniach ewaluacyjnych

5.3. Stosuje standardy jakości w monitoringu i ewaluacji

5.4. Współpracuje z interesariuszami (np. zamawiającym, odbiorcami wyników monitoringu i ewaluacji) na każdym etapie procesu zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w ZSK

5.5. Współpracuje z osobami wchodzącymi w skład zespołu ewaluacyjnego

Podsumowanie

Procedura określa wymagania dotyczące osób realizujących zadania w ramach systemu zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK). Kluczowym celem jest zapewnienie wysokiej jakości kadr odpowiedzialnych za zewnętrzne monitorowanie i ewaluację procesów walidacji i certyfikowania, co wpływa na skuteczność oraz wiarygodność całego systemu.

Osoby (ewaluatorzy/ewaluatorki) zaangażowane w realizację zadań związanych z zewnętrznym zapewnieniem jakości walidacji i certyfikowania kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych muszą posiadać szeroką wiedzę na temat zapewniania jakości, monitoringu i ewaluacji, a także doskonałe umiejętności analityczne i metodologiczne. Istotne jest, aby ewaluatorzy/ewaluatorki byli w stanie nie tylko gromadzić i analizować dane, ale także interpretować je w sposób umożliwiający formułowanie trafnych wniosków i rekomendacji dla dalszego doskonalenia systemu kwalifikacji.

Zakres kompetencji ewaluatorów/ewaluatorek obejmuje m.in. przygotowanie i realizację procesu monitoringu i ewaluacji, dobór kryteriów badawczych, konstruowanie narzędzi badawczych, analizę danych oraz raportowanie wyników. Na każdym etapie procesu konieczne jest przestrzeganie standardów ewaluacyjnych oraz zasad etycznych, co zapewnia rzetelność i obiektywność przeprowadzanych badań.

Kwalifikacje osób zajmujących się zewnętrznym zapewnianiem jakości mogą być zdobywane poprzez studia oraz szkolenia w zakresie nauk społecznych, ekonomicznych i zarządzania, a także poprzez doświadczenie zawodowe.

Podsumowując, wysoka jakość procesu walidacji i certyfikowania w ZSK zależy w dużej mierze od profesjonalizmu i rzetelności ewaluatorów zewnętrznych.